

Referat - Rådsmøte 23.08.23

Tid: 12.00 – 15.00

Sted: Nationalteatret konferansesenter – KS, Haakon VII's gt. 9, 0161 Oslo

Til stede:

Berit Brørby (leder), Stian Slotterøy Johnsen (Frivillighet Norge), Line Gaare Paulsen (IKT Norge), Anne Gamme (KS), Jan Hjelle (Husbanken), Ingeborg Malterud (NHO Service og Handel), Arne Halaas (Pensjonistforbundet), Sigbjørn Spurkeland (Husbanken)

Gjester: Ellen Rønning-Arnesen (statssekretær)

Forfall: Jan Davidsen (Pensjonistforbundet), Anne-Cecilie Kaltenborn (NHO Service og Handel), Hans Christian Sandlie (OsloMet)

Sekretariat:

Wenche Halsen og Olav Sæbø

Velkomst ved leder. Særlig velkommen til Jan Hjelle (Husbanken) og Ingeborg Malterud (Vikar for Anne-Cecilie Kaltenborn (NHO Service og Handel), som er nye i Rådet.

Kort presentasjonsrunde av de som var på Rådsmøte.

1. Godkjenning av innkalling og sakliste

Ingen merknader.

2. Godkjenning av referat fra møtet 14. juni, utsendt 26. juni

Ingen merknader

3. Saker til behandling

Sak 22/23 – Digitalisering

Presentasjon av Rapporten "Sølvdata" ved Wenche

Bakgrunn, innledning og funn

Opinion AS har på oppdrag for Eldreombudet gjennomført en representativ befolkningsundersøkelse blant eldre over 60 år. Undersøkelsen kartlegger blant annet hvordan de eldre opplever egen hverdag når det gjelder aktivitetsnivå og bosituasjon, ivaretagelse og støtte, digitalt utenforskap og ensomhet. Formålet med undersøkelsen er å fremskaffe et kunnskapsgrunnlag om de eldres levekår og livssituasjon, herunder kunne se på utvikling over tid.

Eldreombudet opphørte 1. juli og Rådet for et aldersvennlig Norge står fritt til å ta denne undersøkelsen videre.

Digital aktivitet i aldersgruppen er undersøkt. Totalt 82 prosent av de over 60 år oppgir at de bruker internett daglig. Ytterligere 8 prosent sier ukentlig, mens 3 prosent sier månedlig eller sjeldnere. Totalt 6 prosent bruker aldri internett.

Et interessant funn er at blant de som aldri er på nett, oppgir totalt en av fire at de ville vært interessert i å delta på opplæring i bruk av internett, dersom de fikk tilbud om det. *Altså tre av fire av de som ikke er på nett er ikke interessert.*

Et viktig funn: Eldre som ikke er digitale ønsker i liten grad opplæring ifølge denne undersøkelsen. En må ta høyde for at utvalget er lite når tallene er brutt så vidt langt ned.

Rapporten, sammen med handlingsplan "Digital hele livet" som ble presentert på rådsmøtet 14. juni, var grunnlag for samtaler rundt innholdet i planen og hvordan den kan tas videre.

Rådet diskuterte mulige tiltak videre.

Pensjonistforbundet arrangerer lavterskel digital opplæring. 5-6000 på kurs i fjor. Fungerer bra. Men det dekker bare en bitte liten brøkdel av behovet.

I Alna har de hatt suksess med lavterskeltilbud på biblioteket. Tilbudet må ha nærhet til folk, kanskje i form av "hjelp" og ikke "kurs". Mange ikke digitale melder seg ikke på kurs.

Noen ønsker å kunne booke tid til "en-til-en" støtte. Ulike modeller bør prøves ut.

En offentlig ressursbank, "smykkeskrin" med ulike virkemiddel som kan brukes.

Må sette fokus på krav om at digitale løsninger blir enklere, er universelt utformet, og at det lages "dummyer" der en kan øve uten å oppgi sensitiv informasjon.

Brukerne må tas med på råd i utforming av løsninger.

Må trigge selvstendighetsfølelsen. Folk ønsker å være selvstendige, klare seg uten hjelp.

Problem at innsatsen til kompetanse heving står ikke i stil til ressursene som blir brukt til utvikling. (finnes det tall/forskning på dette)

Ikke alltid digital "frykt" som er utfordringen. Det blir overveldende. Mange endringer på mange område samtidig.

Må kunne gi folk hjelp til det de må ha gjort, uten at de må gå kurs.

Ca. 200.000 har reservert seg mot digital kommunikasjon fra det offentlige. Dette tallet har vært relativt konstant de siste ti åa. Må ha tilbud til de ikke digitale også.

Hva vil rådet sette på dagsorden og få løst?

"Lekse" til neste gang: Finne fire til seks områder som Rådet vil settes fokus på for å kunne fremme digital inkludering.

Vedtak: Gjennomføring av konkrete tiltak basert på funn i Sølvdato-undersøkelsen tas videre på neste møte. Det samme gjør tiltak knyttet til handlingsplanen.

Sak 23/23 - "Felleskap og mestring – Bu trygt heime" St. melding 24.

Presentasjon av meldingen ved statssekretær Ellen Rønning-Arnesen

[Meld. St. 24 \(2022–2023\) \(regjeringen.no\)](#)

Statssekretæren la frem tanker rundt stortingsmelding 24 (2022 – 2023), "*Felleskap og mestring – Bu trygt heime*". La vekt på at det er en tverrsektoriell plan, forankret i 6 departementer. Planen har bredere og bedre forankring enn "Leve hele livet", for å kunne lykkes. Trenger mer åpenhet rundt aldring og utfordringer som da dukker opp.

Innsatsen til regjeringa for å bidra til et levende og aldersvennlige lokalsamfunn blir samlet i fire hovedpunkter:

- Levende lokalsamfunn: Sosiale møteplasser, aldersvennlig transport, mobilisering av eldrekräften, samspill og partnerskap, planlegging av egen alderdom. Dette kan være med å løse mye av ensomhets utfordringene. Ser at ulike transportløsninger vokser frem.
- Boligtilpassing og planlegging: Eldreboligprogram: Styrke husbankens veilederrolle, planlegging og boligrådgiving, trygghetsboliger, flere aldersvennlige boliger.
- Kompetente og myndiggjorte medarbeider: Tillitsreformen, Utvide tørn, Styrke ledelse, kunnskapsstøtte. Kan hente flere ressurser ut fra NAV systemet som kan gjøre en god jobb inn mot velferdstjenesten. Ved å øke til fulle stillinger
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende: Den nye hjemmetjenesten: aktivitetstilbud, gode vedtak, helseteknologiordningen, heldøgns omsorgsplasser, pårørendeavtaler. For stor avstand mellom vedtakskontor og "pasient"/bruker.

- **Spørsmål til statssekretæren**
 - Hvorfor er det så «farlig» for eldre folk å ha gjeld? Er det noe psykologisk her som vi må pirke i? (samtale rundt tema)

- **Senteret orienterer om sitt arbeid videre** med Leve hele livet, overgang til Bo trygt heime og tanker rundt fremtidige oppgaver
 - Takker for fornyet tillitt.
 - Det meste vi har jobbet med kan tas med i det videre arbeidet med meldinga. Fint å få videreføre arbeidet vi er i gang med, har kompetanse på og liker så godt å jobbe med.
 - Fokus på aldersvennlig. Syns det kan misforstås med det sammenslåtte begrepet alders- og demensvennlig. Blir tydeligere om at aldersvennlig og demensvennlig blir kommunisert hver for seg. Dette for å unngå at vi omtaler alle eldre som også demente.

- **Rådsmedlemmene delte sine tanker** om sin virksomhets rolle knyttet til nye reform og hvilke området/synspunktet som ønsker formidlet videre til Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget og til politisk ledelse i HOD
 - Må ha en forventningsavklaring med befolkningen rundt det å bli eldre, trygghet, økonomi mm.
 - Må realistiske forventninger til hva kommunal sektor kan gjøre
 - Vedtaksprosesser, med mer er litt vel byråkratisk lagt opp

- Utfordringer med tilgang på helsepersonell og digital tilgang
- Boligproblematikk. Boligmassen i distrikts Norge vs. markedet. Stor investering å flytte til leilighet i "sentrale" områder. Nye energikrav i EU/EØS vil skjerpe problemene. Eldre eneboliger får mindre verdi.
- Systematisk frivillighetspolitikk som må dekke aldersvennlig, beredskap, folkehelse, barn og unge. Forutsigbar finansiering.
- Endringer for å få renholdsbedrifter inn i hjemmemarkedet. (skattefradrag for utgifter til hjelp i hjemmet?)
- Lånerammer, tilpassede lånerammer, formuesom plassering for staten. Diskusjonen tas i same åndedrag som tilskudd. Blandes for mye sammen.
- Veilederrollen i husbanken og kommunene, hva skal den være?
- Hvilke oppgaver skal Husbanken løse?
- Eie VS leie?

- **Diskusjon i plenum rundt bruk av begrep i meldingen**

Alders- og demensvennlig:

Å være eldre = å ha demens. Alt med å bli eldre handler ikke om demens. De fleste mellom 70 og 80 trenger nesten ikke tjenester. Stor gruppe mennesker blir stigmatisert unødvendig.

Statssekretæren: Det er det aldersvennlige samfunnet en vil løfte frem. Har også en egen demensplan. Ønsker innspill på hvor det er en ikke ser at det er to ulike spor.

Vedtak: Basert på diskusjon etter statssekretærens presentasjon og innspill fra rådsmedlemmene, sender rådet inn skriftlig høringsinnspill og melder seg på til høringsmøte. Statssekretærens presentasjon følger vedlagt.

 [Bo trygt hjemme - presentasjon 230823-Rådet for et aldersvennlig Norge-EMRA.pptx](#)

Orienteringer

- **Status eldrerådsopplæringen**
 - Wenche og Olav orienterte. I god fremdrift. To deler. En digital e-læringsdel som vektlegger kommunal/fylkeskommunal organisering og saksgang. Plan og prosedyrer. Og del to en fysisk dagssamling med fokus på aldersvennlig lokalsamfunn. Senteret har kontakt med KS og Pensjonistforbundet. Og avtaler snarlig møte med Pensjonistforbundet for oppdatering.
- **Arendalsuka – kom det fram noe i Arendal som er viktig å dele med rådet?**
 - Gledelig å se at temaet vi jobber med er oppe hos mange arrangører, ønsker å få opp demografiendringer som eget tema. Veldig mye ender i sykehjemsplasser.
 - Viktig at flere peker på alternativer og realisme og bærekraftig velferd.
 - Stort antall henvisninger til Husbanken. Det er bra, men ikke så klart hva husbanken skal gjøre.
- **Konferansen i Trondheim 27.9. – oppdatering på innhold, tema, innleder og interesse.**

- Wenche 313 påmeldte, 126 fysisk. Plass til 5 til fysisk, men vi overbooker
- Programmet sendt ut.
- Ikke så mye næringsliv påmeldt. Mest organisasjon, frivillighet og kommune.
- Har rom til overnatting. Rådsmedlemmene må melde seg på konferansen selv. Stian har vært med i arbeidsgruppa.

- **Kommende møter:**

- Byråd for helse, eldre og innbyggertjenester i Oslo, Marthe Scharning Lund, torsdag 31. august kl. 15.00
- Likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon, fredag 22. september kl. 10.00

Eventuelt

KDD i gang med arbeid/strategi rundt digitalisering

Wenche kontakter KDD ang digitaliseringsstrategien

Husbanken

Investeringstilskudd hevet til 3 mrd. Bidrar til løft i sykehjem og velferdsboliger

Møtet hevet kl 1515.